

KHỞI NGHIỆP SINH VIÊN TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

START-UP OF STUDENTS AT UNIVERSITIES AND COLLEGES IN HANOI CITY

Hoàng Thị Huyền¹, Nguyễn Thị Cúc², Ngô Châu Bình Dương³

¹ Phòng Tài chính Kế toán, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

² Khoa Kế toán, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

³ Lớp ĐHKTT1A10HN, Khoa Kế toán, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

Đến Tòa soạn ngày 02/06/2021, chấp nhận đăng ngày 17/06/2021

Tóm tắt: Mục đích của nghiên cứu là khảo sát về ý định khởi nghiệp, đánh giá tình hình khởi nghiệp sinh viên các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn thành phố Hà Nội. Trên cơ sở kết quả khảo sát 592 sinh viên (SV) của các trường đại học, cao đẳng, bài viết đã đánh giá ý định khởi nghiệp, tình hình khởi nghiệp của sinh viên, từ đó đề xuất một số kiến nghị nhằm thúc đẩy khởi nghiệp, bao gồm: tuyên truyền, nâng cao nhận thức của sinh viên về khởi nghiệp; xây dựng chương trình giáo dục; hỗ trợ khởi nghiệp và nguồn vốn khởi nghiệp.

Từ khóa: Khởi nghiệp, sinh viên, Hà Nội.

Abstract: The purpose of this study is to survey the intention to start a business, assess the entrepreneurial situation of students at universities and colleges in Hanoi city. Based on the survey results of 592 students of universities and colleges in Hanoi city, the article has assessed the entrepreneurial intention and the start-up situation of students, thereby proposing some recommendations to promote entrepreneurship, including: propaganda to raise students' awareness about entrepreneurship, building educational programs, supporting startups and starting capital.

Keywords: Start-up, student, Hanoi.

1. GIỚI THIỆU

Môi trường kinh doanh nói chung và môi trường khởi nghiệp của SV Việt Nam nói riêng có nhiều chuyển biến sau khi chúng ta gia nhập WTO. Bên cạnh những lợi thế của việc thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài, các doanh nghiệp cũng gặp phải sức ép cạnh tranh ngày càng gay gắt. Theo báo cáo của Ngân hàng Thế giới về môi trường kinh doanh toàn cầu năm 2020, Việt Nam đạt 69,8 điểm/100 điểm và xếp thứ 70 trên tổng số 190 nền kinh tế được đánh giá, xếp vị trí thứ 5

trong khu vực Đông Nam Á. Có thể nhận thấy môi trường kinh doanh của Việt Nam đã có sự cải thiện đáng kể, tuy nhiên chỉ số về khởi sự kinh doanh (starting a business) chỉ xếp thứ 115 trong tổng số 190 nền kinh tế được đánh giá. Theo Doing Business 2020, để khởi sự kinh doanh ở Việt Nam sẽ phải qua tổng số 8 thủ tục, với khoảng thời gian 16 ngày để thực hiện các quy trình.

Hàng năm có rất nhiều cuộc thi về ý tưởng sáng tạo khởi nghiệp được Bộ Giáo dục và Đào tạo kết hợp với các trường đại học, cao

đăng...tổ chức. Tuy nhiên, vẫn còn khoảng dài từ ý tưởng đến hiện thực, tỷ lệ thành công của các startup còn thấp... Bài viết đề xuất một số kiến nghị nhằm thúc đẩy khởi nghiệp sinh viên tại các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn thành phố Hà Nội.

2. KHỞI NGHIỆP VÀ Ý ĐỊNH KHỞI NGHIỆP CỦA SV

Khởi nghiệp là một thuật ngữ chung, bao hàm nhiều vấn đề và được nhìn nhận dưới nhiều khía cạnh khác nhau. Theo từ điển Tiếng Việt, khởi nghiệp là bắt đầu sự nghiệp. Nhiều nhà nghiên cứu đã đưa ra các định nghĩa khác nhau như: Richard (1734), Cole (1949), Penrose (1959), Drucker (1985), Stevenson và Jarillo (1990), Rabboir (1995), Schnurr và Newing (1997), Learned (2002) Oviatt and McDougall (2005)... Tuy nhiên, các nghiên cứu đều thống nhất một số điểm chính về khởi nghiệp cụ thể: khám phá, phát triển ý tưởng; nắm bắt và khai thác những cơ hội; chấp nhận rủi ro; đổi mới sáng tạo để tạo ra giá trị mới.

Khởi nghiệp kinh doanh có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển kinh tế, như: tạo việc làm cho người lao động và tăng chất lượng cuộc sống, tạo nên tính đa dạng thị trường, tăng tốc độ áp dụng công nghệ mới trong sản xuất, sử dụng tốt vốn tri thức và năng lực của con người.

Ý định khởi nghiệp của SV: Ý định được xem là "động lực của một người để nỗ lực hành động theo một kế hoạch có ý thức hoặc một quyết định" (Conner và Armitage, 1998). Ý định khởi nghiệp thường được định nghĩa là "mong muốn của một người trong việc tạo ra một công việc khởi nghiệp riêng" (Crant, 1996) hay "để bắt đầu một doanh nghiệp" (Krueger, Reilly, và Carsrud, 2000). Cũng giống như khởi nghiệp, có nhiều định nghĩa khác nhau về ý định khởi nghiệp như:

(Krueger, 1993), (Bird, 1998), (Gurbuz & Aykol, 2008) (Souitaris &cs, 2007) (Kuckertz & Wagner, 2010)... Ý định khởi nghiệp là nói đến sự định hướng, nhận thức cơ hội; lập kế hoạch và triển khai thực hiện kế hoạch; khai thác và tận dụng các nguồn lực. Một ý định mạnh mẽ là tiền đề dẫn tới nỗ lực để bắt đầu khởi sự công việc kinh doanh. Hành động khởi nghiệp sẽ diễn ra nếu một cá nhân có thái độ tích cực, có suy nghĩ, ý định về hành động đó. Ý định khởi nghiệp của SV xuất phát từ các ý tưởng của SV và được định hướng đúng đắn từ chương trình giáo dục và những người đào tạo (Schwarz & cs, 2009).

Theo Schnurr và Newing (1997), khởi nghiệp của SV được định nghĩa là ứng dụng thực tế các phẩm chất doanh nhân của SV, chẳng hạn như đổi mới, sáng tạo và mạo hiểm trong môi trường làm việc, sử dụng thích hợp các kiến thức, kỹ năng, tố chất cần thiết để thành công trong môi trường và văn hóa đó. Khởi nghiệp của SV là một hoạt động mà thông qua đó SV học được cách làm thế nào để trở thành chủ một doanh nghiệp thành công.

3. THỰC TRẠNG KHỞI NGHIỆP SV TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

3.1 Môi trường khởi nghiệp

Chính sách của Nhà nước giữ vai trò quyết định trong việc tạo môi trường kích thích những ý định tích cực và thúc đẩy chúng trở thành hành động khởi nghiệp. Từ ý định đến hành động khởi nghiệp là quãng đường hoặc dài, hoặc ngắn, tùy thuộc vào hoàn cảnh kinh tế, xã hội của mỗi quốc gia.

Tại Việt Nam, để thúc đẩy hoạt động khởi nghiệp Nhà nước đã ban hành một loạt chính sách tạo điều kiện cho doanh nghiệp phát triển như: Quyết định số 844/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án "Hỗ

trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025" (Đề án 844). Hệ sinh thái khởi nghiệp là cách thức một quốc gia hay một thành phố thiết lập để thúc đẩy hoạt động khởi nghiệp tại địa phương; Nghị định số 122/2020/NĐ-CP ngày 15/10/2020 quy định rõ về công tác phối hợp, liên thông thủ tục đăng ký thành lập DN, qua đó tạo điều kiện thuận lợi cho DN khi gia nhập thị trường

Trong quá trình chuyển đổi số, Nhà nước đặt hàng, giao cho doanh nghiệp, là cơ hội rất lớn để doanh nghiệp khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo thực hiện đề bài được giao. Hệ sinh thái khởi nghiệp chưa hoàn thiện và còn nhiều khó khăn. Mặc dù số lượng và chất lượng khởi nghiệp sáng tạo ở Việt Nam tăng lên nhưng so với các nước trong ASEAN, Việt Nam còn nhiều trở ngại, đặc biệt là nguồn vốn.

Để thúc đẩy ý định khởi nghiệp đối với các SV trên cả nước, hàng năm có rất nhiều cuộc thi về ý tưởng sáng tạo khởi nghiệp được Bộ Giáo dục và Đào tạo kết hợp với các Trường Đại học, Cao đẳng... tổ chức. Các cuộc thi sáng tạo khởi nghiệp nhằm thu hút SV tham gia, từ đó rèn luyện các kỹ năng, nuôi dưỡng niềm đam mê ý chí và tạo sân chơi để các SV có ý định khởi nghiệp được học hỏi, cọ xát và phát triển bản thân. Điển hình một số cuộc thi có thể kể đến như: học sinh, SV với ý tưởng khởi nghiệp, Techfest hàng năm, ...

Hoạt động ươm mầm, hỗ trợ khởi nghiệp SV: Hiện nay, các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn Hà Nội đang có rất nhiều chương trình nhằm ươm mầm, hỗ trợ hoạt động khởi nghiệp của SV. Nhằm hình thành tinh thần và kỹ năng khởi nghiệp cho thanh niên, đặc biệt là SV đang còn ngồi trên ghế Nhà trường, nên các trường đã thực hiện đồng bộ các giải pháp:

- Các trường đại học, cao đẳng đang trong

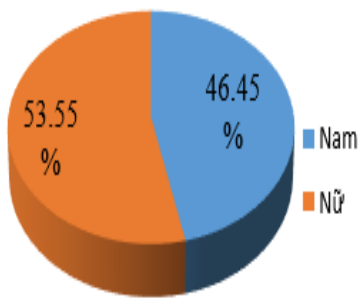
kế hoạch triển khai xây dựng hệ sinh thái Khởi nghiệp & Sáng tạo cho SV tại các trường.

- Một số trường xây dựng học phần khởi nghiệp trong chương trình đào tạo như Trường Đại học Bách khoa Hà Nội, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp, Học viện Tài chính, Trường Đại học Kinh tế quốc dân...
- Tổ chức quỹ Sáng tạo khởi nghiệp hỗ trợ đắc lực cho quá trình thương mại hóa công nghệ và khởi nghiệp, thực hiện theo đúng kim chỉ nan: các nghiên cứu và ý tưởng phải được hiện thực hóa và bước vào đời sống.
- Xây dựng trung tâm ươm tạo, nuôi dưỡng và hỗ trợ hoạt động khởi nghiệp sáng tạo của SV.
- - Xây dựng các câu lạc bộ khởi nghiệp và sáng tạo tại các trường.
- Tổ chức các cuộc thi nhằm tìm kiếm các ý tưởng khởi nghiệp sáng tạo của SV.

Trong năm 2020, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh thành phố Hà Nội đã hỗ trợ, đồng hành cùng nhiều ý tưởng, mô hình lập nghiệp, khởi nghiệp có giá trị ứng dụng thực tiễn như: Ý tưởng khởi nghiệp "xe máy chữa cháy rừng", "gạch lát hè đường từ nylon rác thải", mô hình "đèn chiếu sáng thông minh dùng năng lượng mặt trời", mô hình "green life - đổi rác lấy quà", vật liệu xanh GPN, mô hình phân loại rác tại nguồn hạn chế rác thải nhựa, mô hình thiết bị lọc không khí tự chế...

3.2. Kết quả khảo sát về khởi nghiệp và ý định khởi nghiệp của SV các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn Thành phố Hà Nội

Nhóm tác giả tiến hành khảo online sát đối với SV các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn thành phố Hà Nội. Kết quả khảo sát thu về 592 SV trả lời.

Hình 1. Cơ cấu giới tính được khảo sát

Trong số 592 SV trả lời có 275 SV nam, chiếm 53,55% và có 317 SV nữ, chiếm 41,3%. SV nữ thường tập trung nhiều ở các ngành khoa học xã hội như kinh tế, ngoại ngữ. SV nam thường có tỷ lệ cao trong các nhóm ngành xây dựng, tin học, công nghệ. Cơ cấu ngành học được khảo sát được thể hiện qua bảng sau:

Bảng 1. Cơ cấu ngành học được khảo sát

Lĩnh vực đào tạo	Số phiếu khảo sát	Tỷ lệ %
Kinh tế	144	24,32
Sư phạm	25	4,22
Y dược	55	9,29
Xây dựng	35	5,91
Dệt may	55	9,29
Báo chí	38	6,42
Điện lực	27	4,56
CNTT	41	6,93
Mỏ, địa chất	28	4,73
Ngoại ngữ	37	6,25
Luật	36	6,08
Khác	71	11,99
Tổng	592	100

Về ngành nghề theo học, trong 592 SV được khảo sát thì SV nhóm ngành kinh tế có tỷ lệ cao nhất 24,32%; SV các ngành sư phạm, y dược, xây dựng, dệt may, báo chí, điện lực, công nghệ thông tin, mỏ, địa chất, ngoại ngữ,

luật chiếm tỷ lệ từ khoảng 4,22% đến 9,29%; trong đó tỷ lệ SV ngành ngoại ngữ chiếm 6,25% và tỷ lệ SV ở các nhóm ngành khác trong mẫu khảo sát chiếm 11,99%.

Tổng hợp một số nội dung khảo sát về khởi nghiệp và ý định khởi nghiệp của SV. Kết quả khảo sát như sau:

Ý định khởi nghiệp: Hiện nay đa số SV thuộc các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn Hà Nội được khảo sát chưa có ý định khởi nghiệp. 31,63% SV trả lời là có ý định trở thành một doanh nhân trong tương lai. 33,94% SV trả lời quyết định tự mình kinh doanh sau khi tốt nghiệp.

Tính cách cá nhân của SV: phần lớn các SV có ý định khởi nghiệp đều có tính cách chủ động, có nhiều ý tưởng đột phá, có phản ứng nhanh trong công việc, xử lý công việc hiệu quả, nhẫn nại thực hiện, có khả năng thực hiện và hoàn thành công việc dưới áp lực cao, tự mình đưa ra các quyết định quan trọng trong công việc, tự hoàn thành công việc trước khi nhờ sự giúp đỡ của người khác, luôn có những ý tưởng đột phá trong công việc, yêu thích sáng tạo những cái mới mẻ. 57,35% SV trả lời luôn tự mình đưa ra các quyết định quan trọng trong công việc

Thái độ cá nhân của SV đối với khởi nghiệp: 51,25% SV trả lời hứng thú với việc khởi nghiệp, 53,35% SV trả lời hài lòng nếu trở thành chủ của một doanh nghiệp, 53,95% SV trả lời không ngại rủi ro trong kinh doanh. Có thể thấy rằng, hơn 50% SV được khảo sát đều có thái độ cá nhân tích cực, có yêu thích việc làm chủ của doanh nghiệp.

Nguồn vốn cho khởi nghiệp: Hầu hết, các SV khảo sát đều cho rằng bị hạn chế ở nguồn vốn. Chỉ có 26,88% SV trả lời có thể vay mượn tiền từ bạn bè, người thân để kinh doanh. 26,25% SV trả lời có khả năng tích lũy

vốn. 35,16% SV trả lời có thể huy động vốn từ những nguồn vốn khác (ngân hàng, quỹ tín dụng...). Kết quả phỏng vấn cũng cho thấy, hầu hết SV đều gặp khó khăn trong việc tiếp cận nguồn vốn vì SV có quỹ thời gian và cơ hội hạn chế để có thể kiếm tiền cũng như tiếp cận với các nguồn vốn vay vì chưa đủ uy tín và cơ hội.

Sự đam mê kinh doanh: Có thể thấy rằng, sự đam mê kinh doanh của các SV được khảo sát vẫn chưa thực sự ở mức cao. 24,98% SV trả lời có xu hướng mở doanh nghiệp riêng sau khi tốt nghiệp, 24,14% SV trả lời Khởi sự doanh nghiệp hấp dẫn với họ; 26,1% SV trả lời bản thân có nhiều hoài bão kinh doanh

Hỗ trợ khởi nghiệp: Có thể thấy rằng, hỗ trợ khởi nghiệp là nhân tố quan trọng thúc đẩy ý định khởi nghiệp của SV. 36,75% SV trả lời rằng bạn bè sẽ ủng hộ nếu họ quyết định khởi nghiệp; 24,54% SV trả lời gia đình sẽ ủng hộ nếu họ quyết định khởi nghiệp; 29,49% SV trả lời nhà trường có chính sách hỗ trợ khởi nghiệp,

Chương trình giáo dục: Có thể thấy rằng, đánh giá của SV về chương trình giáo dục của các trường có ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp của SV là chưa cao. 31,24% SV cho rằng nhà trường cung cấp những kiến thức cần thiết về kinh doanh; 32,32% SV trả lời chương trình học chính ở trường trang bị cho họ đủ khả năng để khởi nghiệp; 48,39% SV trả lời Nhà trường thường tổ chức những hoạt động định hướng về khởi nghiệp cho SV, 49,02% SV trả lời nhà trường phát triển kỹ năng và khả năng kinh doanh của họ.

Kiến thức, kinh nghiệm bản thân của sinh viên: Có thể thấy rằng, đánh giá của SV về kiến thức, kinh nghiệm bản thân đến ý định khởi nghiệp của SV còn hạn chế. 54,77% SV có kinh nghiệm làm nhân viên, 35,42% SV có

kinh nghiệm làm quản lý và 32,66% SV có kinh nghiệm kinh doanh.

3.3. Đánh giá tình hình khởi nghiệp của SV các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn Thành phố Hà Nội

Kết quả đạt được

Theo kết quả khảo sát, kết quả khởi nghiệp của sinh viên trên địa bàn thành phố Hà Nội có thể thấy đang ở mức khá khả quan, sinh viên có thái độ tốt đối với việc khởi nghiệp, hoạt động kinh doanh. 33,94% SV trả lời quyết định tự mình kinh doanh sau khi tốt nghiệp. 51,25% SV trả lời hứng thú với việc khởi nghiệp.

Những cá nhân khởi nghiệp đều xác định rõ mục tiêu, yêu thích và khao khát trở thành doanh nhân. Sinh viên Hà Nội với sự tự tin, sức trẻ và kỹ năng tốt về giao tiếp ứng xử đã có những thành công nhất định trong lĩnh vực buôn bán. Đặc biệt, trong điều kiện công nghệ thông tin ngày càng phát triển, các bạn trẻ có thể quảng bá sản phẩm của mình đến người tiêu dùng thông qua nhiều phương thức khác nhau như facebook, zalo,...

Các doanh nhân trẻ Hà Nội có cơ hội khá thuận lợi trong việc huy động vốn từ gia đình hoặc có sẵn nguồn vốn. Sự hỗ trợ từ bạn bè (36,75%), gia đình (24,54%) và Nhà trường (29,49%) là một trong những điều kiện thuận lợi góp phần thúc đẩy khởi nghiệp sinh viên.

Một số vấn đề đặt ra

Thị trường khởi nghiệp của SV Hà Nội có sự chuyển biến rõ rệt, nhưng vẫn còn tồn tại một số những yếu kém như sản phẩm của các doanh nhân trẻ vẫn chưa có tên tuổi trên thị trường. Các nhà khởi nghiệp trẻ vẫn chỉ dừng lại ở những ý tưởng chung chung, chưa có sự đột phá và sáng tạo đặc biệt. Đa phần, các startup lựa chọn sản phẩm kinh doanh là

những mặt hàng quen thuộc có sức cạnh tranh lớn là nguyên nhân dẫn đến thương hiệu không có chỗ đứng vững trong khách hàng. Chính vì vậy, thị trường khởi nghiệp của SV nhìn chung không phong phú.

Mặc dù có những cơ hội thuận lợi trong việc huy động vốn, tuy nhiên hầu hết SV cho rằng họ gặp khó khăn trong việc tiếp cận nguồn vốn. Đồng thời, SV đánh giá về kiến thức, kinh nghiệm của bản thân còn hạn chế. Giới trẻ sinh viên là những người ít được trải nghiệm nên chưa có khả năng nhạy bén về việc nắm bắt các cơ hội kinh doanh; dự báo, phân tích môi trường kinh doanh. Kiến thức về pháp luật, chính sách của Nhà nước cũng là một điểm còn hạn chế đối với sinh viên và giới trẻ.

Một tình trạng hiện nay, có rất nhiều cuộc thi tìm kiếm các ý tưởng sáng tạo và khởi nghiệp và mỗi cuộc thi thu hút rất nhiều các ý tưởng khác nhau với phong phú từ các lĩnh vực từ nông nghiệp, công nghiệp, dịch vụ, đào tạo... Tuy nhiên, con số có thể hiện thực hóa từ ý tưởng đến hiện thực, có thể thương mại hóa được các ý tưởng vẫn còn rất hạn chế.

Nguyên nhân của những hạn chế có thể kể đến như: Kiến thức và kinh nghiệm của SV còn hạn chế, sự đam mê kinh doanh, nguồn vốn hạn chế, chưa có sự hỗ trợ khởi nghiệp, chương trình giáo dục, tính cách cá nhân của sinh viên, khó khăn từ môi trường kinh doanh.

4. MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ NHẪM THÚC ĐẨY KHỞI NGHIỆP SV CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Một là, tuyên truyền, nâng cao nhận thức của sinh viên về khởi nghiệp

Đây là khởi sự của mọi vấn đề vì SV không thể làm tốt hoặc thực hiện một cách xuất sắc

bất kể điều gì với một thái độ nghiêm túc nhất nếu thiếu niềm đam mê và nhiệt huyết. Sự đam mê đó cần được ươm mầm, tạo môi trường thật tốt để hình thành hệ sinh thái khởi nghiệp mạnh mẽ cho SV. Khi có sự đam mê đủ mạnh thì tỷ lệ Khởi nghiệp thành công chắc chắn sẽ rất cao. Một số giải pháp nhằm ươm mầm sự đam mê kinh doanh cụ thể như sau:

- Cần nâng cao nhận thức của SV về sự cần thiết của khởi nghiệp đối với chính bản thân SV, thông qua các buổi tư vấn, tọa đàm, thảo luận vừa mang tính hướng nghiệp, chương trình, hội nghị, hội thảo, cuộc thi tay nghề, kiến tập, tham quan tại doanh nghiệp nhằm tuyên truyền, nuôi dưỡng về tinh thần khởi nghiệp và giúp tìm kiếm và nhận diện được sự đam mê của mình các hoạt động văn hóa nghệ thuật.
- Phương pháp giảng dạy cần đưa SV vào trung tâm, cho SV làm chủ ngay từ trong các buổi học, tăng cường hoạt động thuyết trình, kỹ năng làm việc nhóm... để tạo thói quen, kỹ năng thuyết trình cũng như khả năng làm chủ của SV từ những việc đơn giản nhất.
- Phát triển các hoạt động Đoàn, Hội SV trong nhà trường. Thông qua tổ chức Đoàn, Hội SV trong nhà trường tổ chức các lớp tập huấn kỹ năng để phát triển bản thân, phát triển tư duy cá nhân.
- Tổ chức các cuộc thi cuộc thi liên quan đến khởi nghiệp để SV có thể thỏa sức sáng tạo, nêu ra ý tưởng khởi nghiệp của mình nhằm thúc đẩy tính sáng tạo, tinh thần trách nhiệm, tinh thần đoàn kết, rèn luyện được các kỹ năng mềm cho bản thân và đặc biệt tạo được các mối quan hệ với các công ty và các doanh nhân đã thành công từ khởi nghiệp sáng tạo SV
- Thiết lập kênh thông tin (Fanpage, link tư

vấn...) giải đáp cho SV những vướng mắc có thể gặp phải khi khởi nghiệp, giúp ổn định tâm lý, tìm hướng giải quyết khi khó khăn, cũng như chia sẻ kinh nghiệm kinh doanh

- Xây dựng các tình huống khởi nghiệp mô phỏng dựa trên kiến thức kinh doanh cơ bản và các tình huống sưu tầm từ các start-up, các chuyên gia, các doanh nhân trẻ, có thể xây dựng bằng các học liệu hoặc ứng dụng tại bài giảng e-learning để thuận tiện cho SV có thể tham gia bất cứ lúc nào khi đã đăng ký tài khoản hoạt động và có thể kiểm tra đầu ra bằng các biện pháp xử lý tình huống, giải quyết vấn đề

Hai là, xây dựng chương trình giáo dục nhằm thúc đẩy ý định khởi nghiệp trong SV

Khởi nghiệp cần được đưa vào nội dung giảng dạy chính khoá để xác định cụ thể. Khởi nghiệp là một phần không thể thiếu của nhà trường và rất quan trọng đối với SV. Đây cũng là thang đo chất lượng giáo dục của các trường trong công tác đào tạo. Mỗi SV ra trường tự biết khởi nghiệp, lập nghiệp một mình hay với đội nhóm là bước đầu thành công của nhà trường. Nội dung đào tạo xoay quanh các vấn đề về: sự cần thiết của khởi nghiệp, kỹ năng khởi nghiệp, cách huy động các nguồn lực, lựa chọn ngành nghề khởi nghiệp, dự báo xu hướng khởi nghiệp... Thông qua các bài học giúp cho học sinh được tiếp thu lý thuyết và tạo môi trường trải nghiệm thực tiễn sinh động giúp SV có được động lực, niềm tin mạnh mẽ vào chính bản thân mình. Do vậy, việc giáo dục khởi nghiệp cần được xây dựng và thiết kế trong chương trình giáo dục đại học. Các trường có thể tổ chức các khóa học về giáo dục khởi nghiệp ngắn hạn thông qua các trung tâm hoặc các chương trình giáo dục khởi nghiệp kết hợp với các đơn vị khác hoặc đưa vào giảng dạy chính thức như một học phần quan trọng.

Ba là, hỗ trợ khởi nghiệp

Sự hỗ trợ khởi nghiệp xuất phát từ nền tảng gia đình, bạn bè và hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp. Các biện pháp đề xuất được đứng trên góc độ của nhà trường nhằm tạo ra môi trường hỗ trợ khởi nghiệp tốt nhất cho SV:

- Đối với SV khi chấp chứng bắt đầu khởi nghiệp là giai đoạn khó khăn nhất, vì vậy họ rất cần sự động viên, khích lệ rất lớn từ Ban Giám hiệu, gia đình, bạn bè và đặc biệt là các chính sách hỗ trợ cụ thể từ phía nhà trường, chính phủ. Để giải quyết bài toán này đòi hỏi nhà trường và gia đình có sự kết nối một cách chặt chẽ về thông tin và phương pháp hỗ trợ SV khởi nghiệp. Có thể kết nối thông qua các diễn đàn mạng thông tin online hay mời phụ huynh tham gia các hoạt động khởi nghiệp của SV do các trường khởi xướng tổ chức.

- Các trường cần có những chính sách cụ thể nhằm khuyến khích tinh thần khởi nghiệp của SV ví dụ như “*Đồng hành khởi nghiệp với SV*” là một chính sách rất hợp lý hiện nay. Đối với những SV có những ý tưởng hay hoặc tổ chức khởi nghiệp thành công cần có những chính sách ưu tiên để khuyến khích: tiêu chuẩn để kết nạp Đoàn, kết nạp đảng hay tổ chức tuyên dương để tôn vinh những SV xuất sắc trong phong trào khởi nghiệp hoặc có những ưu tiên khác....

Chính phủ cần có nhiều chính sách hơn nữa để khuyến khích khởi nghiệp: vốn vay ưu đãi, các chương trình kết nối khởi nghiệp trong và ngoài nước, tổ chức các hoạt động tuyên dương và tuyên truyền sau rộng các gương khởi nghiệp xuất sắc.

Đề xuất thành lập Trung tâm hỗ trợ SV khởi nghiệp tại các trường đại học, cao đẳng: trung tâm này có chức năng hỗ trợ cho SV từ khâu “ươm mầm khởi nghiệp” đến khi khởi nghiệp hoặc tìm việc làm sau khi tốt nghiệp. Trung

tâm này ngoài việc giúp cho SV hình thành, phát triển ý định khởi nghiệp mà còn hỗ trợ cho SV những thông tin chính xác, đầy đủ và cần thiết về các chủ trương, chính sách, luật DN cũng như thông tin về thị trường, đầu tư và các lĩnh vực mà SV quan tâm. Đây là đơn vị có chức năng hỗ trợ các hoạt động khởi nghiệp cho SV... Nếu làm được điều này thì sẽ rất có nghĩa vì hoạt động khởi nghiệp được nghiên cứu, tổ chức, triển khai hoạt động bài bản hơn.

- Tổ chức các câu lạc bộ, các chương trình giao lưu SV giữa các trường, các cuộc thi hay hoạt động tập thể để tạo ra một sân chơi bổ ích, tập hợp những SV có cùng ý chí được làm bạn với nhau; tạo một vòng kết nối bạn bè có ý chí tích cực, từ đó thúc đẩy lẫn nhau hình thành nên ý định khởi nghiệp.
- Các trường xây dựng mối liên hệ chặt chẽ với gia đình, phụ huynh trong quá trình đào tạo; thường xuyên trao đổi, thông tin cho phụ huynh về tình hình học tập của SV; phối hợp kịp thời để thúc đẩy, hỗ trợ SV trong hoạt động khởi nghiệp.
- Các trường cần hợp tác, kết nối doanh nghiệp sâu hơn nữa, vừa nâng cao chất lượng đào tạo đáp ứng nhu cầu xã hội, vừa là cầu nối giúp SV tiếp cận được các doanh nghiệp.. Những sinh viên có nhiệt huyết, có đam mê khởi nghiệp có thể được các doanh nghiệp hỗ trợ về mặt công nghệ, là khách hàng tiềm năng hoặc kêu gọi vốn...

Bốn là, nguồn vốn

Nguồn vốn rất quan trọng đối với khởi nghiệp, vì cho dù có cố gắng, phấn đấu đến đâu mà không có vốn thì cũng không thể nào bắt đầu khởi nghiệp được. Do đó, việc huấn luyện, đào tạo giúp cho SV biết khai thác, huy động, tích lũy các nguồn lực trong đó có nguồn vốn là hết sức quan trọng. Về mặt chủ quan, các

trường cần phối hợp với các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp hoặc đơn vị đầu tư khởi nghiệp để làm cầu nối cho các SV có ý định khởi nghiệp để các đơn vị trợ vốn để SV khởi nghiệp. Đồng thời trang bị thêm kiến thức quản trị tài chính cá nhân, quản trị tài chính doanh nghiệp cho SV để SV biết cách quản lý các nguồn vốn đã huy động và tích lũy được. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh thành phố Hà Nội cần hỗ trợ hơn nữa đối với đoàn viên, thanh niên Thủ đô trong việc kết nối với các nhà đầu tư, doanh nghiệp, hỗ trợ tuyên truyền, kêu gọi các nguồn vốn cho sinh viên. Ngoài ra, các doanh nghiệp lớn đã và đang thể hiện vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ nguồn vốn và tài chính cho các startup. Những doanh nghiệp, tập đoàn lớn có thể hỗ trợ bằng cách là những khách hàng tiềm năng, trở thành đối tác, đồng hành cùng các doanh nghiệp khởi nghiệp nhằm thúc đẩy hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo và phát triển mạnh mẽ hơn nữa, đóng góp cho sự tăng trưởng bền vững quốc gia.

5. KẾT LUẬN

Khởi nghiệp là một đề tài đang rất được sự quan tâm của xã hội, đặc biệt là giới trẻ trong đó có lực lượng SV. Chính phủ đã và đang có những động thái tích cực với những chính sách cụ thể nhằm giúp cho phong trào khởi nghiệp của Việt Nam phát triển ngày càng mạnh mẽ hơn. Để thúc đẩy hơn nữa ý tưởng khởi nghiệp sinh viên, hiện thực hóa ý tưởng khởi nghiệp, cần thiết ươm mầm sự đam mê kinh doanh trong SV, xây dựng chương trình giáo dục nhằm thúc đẩy ý định khởi nghiệp trong SV, các phương thức hỗ trợ SV khởi nghiệp và huy động, quản lý và nguồn vốn khởi nghiệp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Thị Yến, Trần Trọng Nghĩa, Nguyễn Quang Phú, Nguyễn Thị Ngọc Tài, *Các yếu tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh*. Thư viện đề tài Nghiên cứu Khoa học Eureka, [online], 2011.
- [2] Nguyễn Quốc Nghi và cộng sự, Các nhân tố ảnh hưởng đến ý định khởi sự doanh nghiệp của SV khối ngành Quản trị kinh doanh tại các trường đại học/cao đẳng trên địa bàn Thành phố Cần Thơ. Tạp chí khoa học, số 10,02/2016, 2016.
- [3] Abdullah Azhar, Annum Javaid, Mohsin Rehman, Asma Hyder, 2010. Entrepreneurial Intentions among Business Students in Pakistan. *Journal of Business Systems, Governance and Ethics*, Vol. 5, No. 2.
- [4] Krueger F., Brazael, D, *Entrepreneurial Entrepreneurial Potential and Potential Entrepreneurial*. Entrepreneurship Theory and Practice, 18(3,): 91-104, 1994.

Thông tin liên hệ: **Nguyễn Thị Cúc**

Điện thoại: 0969288495 - Email: ntcuc@uneti.edu.vn

Khoa Kế toán, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

